

Štátnicové otázky 2024/2025

jednoodborová filozofia, Bc.

1. Hérakleitos. Zarad'te Hérakleita do predsókratovského myslenia. Vysvetlite základné princípy Hérakleitovho myslenia: logos, duša, prirodzenosť vecí (gr. fysis), oheň, kosmos (usporiadanie všetkých vecí).
2. Parmenidés. Zarad'te Parmenida do predsókratovského myslenia. Vysvetlite Parmenidove cesty skúmania.
3. Platón. Zarad'te Platóna do klasického gréckeho myslenia. Predstavte Platónovu Ústavu ako projekt novej výchovy. Vysvetlite učenie o ideách a naznačte jeho hranice v dialógu Parmenidés.
4. Aristotelés. Zarad'te Aristotela do klasického gréckeho myslenia. Aristotelova Metafyzika: jej predmet, diferenciacia súcna a bytnosti. Aristotelova Etika Nikomachova: cieľ etiky, problematizácia cností.
5. Antická etika: blaženosť a problematizácia cnosti. Skúste porovnať aspoň 3 antické prístupy k etike (napr. Sókratés, Platón, Aristotelés, Epikúros, stoicizmus, skepticizmus).
6. Politická filozofia Thomasa Hobbesa – prirodzené právo a prirodzený zákon, politická moc, občan a štát.
7. Renesančný utopizmus (definícia utópie, T. More a T. Campanella)
8. J. J. Rousseau a idey osvietenstva. Rousseauove sociálno-politické názory. O spoločenskej zmluve.
9. Praktická filozofia Immanuela Kanta – dejiny, morálka, politika.
10. Pozitivismus, A. Comte – štádiá myslenia; sociológia. J. S. Mill – liberalizmus; dopad pozitivismu na filozofiu a vedu.
11. Pragmatizmus – historické predpoklady, pragmatická teória pravdy; pragmatizmus v kultúre.
12. Filozofia dejín ako disciplína, problémy a perspektívy – základné pojmy, vnímanie času; počiatky filozoficko-dejinného myslenia; príčiny „konca filozofie dejín“.
13. Kantova filozofia dejín – „začiatok“ dejín; svetoobčiansky celok. Hegelova filozofia dejín – rozum v dejinách.
14. Ohlas európskej filozofie na evanjelickom kolégiu v Prešove v 17. storočí (J. Bayer, I. Caban, E. Ladiver).
15. Filozofia na Slovensku v 19. storočí („Štúrovci a Hegel).
16. Argumentácia – jej vymedzenie a skúmanie. Druhy argumentov. Nekorektné argumenty, argumentačné chyby. Argumentácia a kritické myslenie.
17. Kresťanská metafyzika v ranom stredoveku a jej poňatie svetových dejín, osobného Boha; chápanie človeka ako *imago Dei*; *creatio ex nihilo* a jeho dôsledky pre filozofiu; teodíceia; ontologický dôkaz Božej existencie u Anzelma z Canterbury.
18. Metafyzika Tomáša Akvinského: Tomášove chápanie metafyziky, bytie ako *esse commune* a jeho vzťah k esencii; 5 dôkazov Božej existencie; substantia a akcidenty; *analogia entis*; transcendentálie.
19. Henri Bergson a jeho chápanie filozofie; čo je to skutočnosť, *élan vital*; retrográdny pohyb pravdy; Bergsonova koncepcia pamäte; základné princípy intuície (axiomy metafyziky).
20. Karl Jaspers a jeho filozofia existencie; transcendencia a stupne existenciálnej premeny; hraničné situácie a ich charakteristika, otázka viny.
21. J. Lacan a S. Žižek; Lacanove 3 štádiá subjektivácie; Veľký a malý Druhý; Symbolické a Reálne; Žižekove poňatie *fantazmy* a kritika ideológií.

22. Konceptie zakladateľov filozofickej antropológie M. Schelera, H. Plessnera a A. Gehlena.
23. Problém vymedzenia začiatku ruskej filozofie a postavenie osvietenskej filozofickej tradície.
24. Ruské slavianofilstvo: jeho filozofické východiská a tendencie formovania.
25. Ruský okcidentalizmus (západníctvo): jeho filozofické východiská a tendencie formovania.
26. Postavenie zborníka VECHI pri formovaní ruskej filozofie začiatku 20. storočia. K otázke ruského národnictva a personalizmu.